

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 143:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdstilbud til ledige. (Introduktionsperiode, maksimal aflønning i offentlige arbejdstilbud m.v.).

Af arbejdsministeren (Kirkegaard).

(Fremsat 6/12 91).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

»Hastværk er lastværk«, siger et gammelt ordsprog, og undertiden bliver vi politikere jo fanget af dette ordsprog, men for at undgå det i denne sag kan jeg allerede nu meddele, at jeg har til hensigt at fremsætte ændringsforslag til L 143, således at lovforslaget om ændring af lov om arbejdstilbud til ledige bliver delt op i to forslag.

Det ene forslag vil omhandle den maksimale aflønning til personer i offentlige arbejdstilbud, som jeg foreslår færdigbehandlet inden jul, idet det er en del af finanslovaftalen for 1992.

Den resterende del af forslaget, der indeholder ideer til at øge antallet af private arbejdstilbud, bliver vi nødt til at vente med den egentlige behandling af til det nye år, idet der er behov for yderligere drøftelser partierne imellem, før vi kan skride til behandling af forslaget.

Jytte Andersen (S):

Jeg vil godt takke arbejdsministeren for erkendelsen af, at hastværk er lastværk; der har tilsyneladende været for meget hastværk i Arbejdsministeriet.

Men jeg vil nu godt gå en smule videre end arbejdsministeren – selv om det bestemt er et stykke vej i erkendelse – og opfordre arbejdsministeren til helt at trække forslaget tilbage og udarbejde et forslag, der alene omhandler det, som er indeholdt i finanslovaftalen. Den taler om et lønloft, og den taler præcist om, at dette forslag ikke må indebære, at ordinært ansatte på det offentlige arbejdsmarked skydes ud. Det ville klæde arbejdsministeren og regeringen meget at henholde sig alene til finanslovaftalens tekst.

Socialdemokratiet støtter forslaget om et lønloft. Vi støtter det, fordi det er en del af finanslovaftalen, og vi agter naturligvis også at tage ansvar for det, men hverken mere eller mindre.

Når vi støtter det, hænger det sammen med, at det jo er prisen for, at socialt mørke pletter på finansloven svarende til 4 mia. kr. nu er taget ud. Det var nedskæringer, som ville være kommet til at berøre de ledige, de unge, de syge, børnefamilierne og bistandsklienterne, og vi synes, det er godt, at de 4 mia. kr. i besparelser, som ville ramme disse grupper meget hårdt, nu er fjernet fra finansloven. Så så langt så godt. Vi vedstår os aftalen.

Jeg vil godt for en ordens skyld præcisere, hvad Socialdemokratiet lægger meget vægt på i et håb om, at vi – hvis og såfremt og når arbejdsministeren trækker dette lovforslag tilbage – måske kunne få en meget hurtig behandling af et nyt forslag.

Vi lægger vægt på, at niveauet for lønloftet dækker store dele af lavtlønsområdet ind, og at dagpengeniveauet ikke efterfølgende påvirkes negativt af loftet.

Vi lægger vægt på, at loftet reguleres efter almindeligt gældende bestemmelser, og at personer i jobtilbud i øvrigt er omfattet af overenskomstmæssige aftaler. Vi lægger også vægt på, at der ikke sker en forvriddning af det offentlige arbejdsmarked, og at den nye aflønningsordning ikke må indebære, som jeg nævnte før, en udstødning af de ordinært ansatte på det offentlige arbejdsmarked.

Derfor lægger vi også utrolig meget vægt på, at der meget hurtigt bliver optaget forhandlinger mellem overenskomstparterne på det offentlige område med henblik på udmøntning af et nyt regelsæt, som bør og skal være så stærkt, at det giver et rygstød for dem, der i dag er ansat på det offentlige arbejdsmarked.

Afslutningsvis vil jeg gentage min opfordring til arbejdsministeren og regeringen om at trække forslaget tilbage og bidrage til det gode forhandlingsmønster, vi har haft omkring finansloven, og komme med et forslag, der ikke er digteri og ikke indeholder mærkværdigheder.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg vil rose arbejdsministeren for udtalelsen

[Poul Nødgaard]

om, at hastværk er lastværk, men når den socialdemokratiske ordfører, fru Jytte Andersen, beder om helt at få forslaget taget af bordet, må der kunne findes et endnu stærkere udtryk end hastværk er lastværk, for man må nærmere betegne det foreliggende lovforslag som rent makværk, når hele forslaget skal trækkes tilbage. Jeg synes nok, det virker helt fantastisk, at ikke de dele af det, som fru Jytte Andersen eventuelt kunne tilslutte sig, kunne nyde fremme. Men det får vi formentlig arbejdsministerens udtalelse om senere i debatten.

Det, der egentlig bringer mig på talerstolen, er – men det kan være, at jeg hørte forkert – at fru Jytte Andersen nævnte noget om, at der skulle være overenskomstmæssige lønninger for det område, vi taler om her. Så vidt jeg har læst finanslovsforliget – de dele af det, som vores lille parti, Fremskridtspartiet, har fået lov at læse – ser det ud til, at det er fastsat, hvor meget en langtidsledig, der skal på jobtilbud i den offentlige sektor, skal lønnes med. Det har man – inklusive Socialdemokratiet – fastsat, og derfor synes jeg ikke, at det er en værdig diskussion. Det har man selv været med til i det store Socialdemokrati.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jamen hvis hr. Poul Nødgaard havde hørt godt nok efter, så ville han også have hørt, at vi vedstår os aftalen om et lønloft, men at jeg så pegede på, at de personer i øvrigt er ansat på overenskomstmæssige vilkår. Det var, hvad jeg sagde, og det er, hvad Socialdemokratiet mener; men hr. Poul Nødgaard kan jo have ret i, at de ikke får overenskomstmæssige lønninger.

Når vi nu synes, at det ville være bedre at komme igennem det her ved at trække forslaget tilbage, og ikke umiddelbart accepterer arbejdsministerens tilsagn om at dele lovforslaget i to, hænger det naturligvis sammen med, at man jo ikke kan slette bemærkninger til et lovforslag af tavlen, de bliver stående. Vi synes, at bemærkningerne til dette lovforslag er i den grad fjendske over for arbejderbevægelsen, over for de faglige organisationer, som jo i det store og hele i hvert fald har accepteret et lønloft, som de måske under andre omstændigheder ikke ville have accepteret. Når man formulerer sig på en så kluntet måde i bemærkningerne, som arbejdsministeren har

gjort, så synes vi faktisk ikke, at det er helt smagfuldt i forhold til forligspartnerne.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg må anholde en enkelt bemærkning fra fru Jytte Andersen. Hvoraf fremgår det, at lønmodtagerorganisationerne har accepteret et lønloft? Det sagde fru Jytte Andersen nu, og jeg er ikke bekendt med, at lønmodtagerorganisationerne skulle have accepteret et sådant indgreb i deres overenskomster.

Per Tærshøj (KF):

Da vor ordfører på lovforslaget desværre ikke kunne være til stede, skal jeg på Det Konservative Folkepartis vegne sige, at vi helt og fuldt støtter alt, hvad arbejdsministeren skulle finde på i denne sag. (*Munterhed*).

Helge Sander (V):

Venstre støtter også det lidt reducerede lovforslag, vi nu har på bordet.

Jeg vil gerne sige, at vi støtter det afsnit, der handler om maksimering af aflønning i offentlige arbejdstilbud til 80 kr. med god samvittighed, ikke så meget af de store politiske grunde, der kan anføres, men simpelt hen ud fra en rimelighedsbetragtning. Vi synes, at det absolut er en rimelig betaling i den sammenhæng.

Det er altid vanskeligt, når man skal pille flaget ned, det er lettere den dag, hvor man hejser det, og hvor der sker positive ting. Her har vi altså en bunden opgave, som et flertal i Folketinget heldigvis er enige om: at vi nødvendigvis må finde nogle besparelser på dette meget store område. Som sagt kan vi fuldt tilslutte os det, vi gør på dette punkt i denne omgang.

Jeg vil meget gerne sige, også til fru Jytte Andersen, at jeg tror, vi alle sammen forstod, hvad fru Jytte Andersen sagde, og det havde arbejdsministeren taget højde for. Derfor synes jeg heller ikke, at der er grund til at overdramatisere og ligefrem begynde forfra igen. De elementer, som skal være i lovforslaget, er jo deri, og det må vi så koncentrere os om.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Hr. Helge Sanders afsluttende bemærkning

[Nyrup Rasmussen]

ger gik på, at de elementer, der skulle være i lovforslaget, også er der. Jeg vil sige til hr. Helge Sander, at det, der er problemet, er, at de bemærkninger, der er der, ikke skulle være der – og der er en række andre ting, der skulle være der, som ikke er der.

Et eksempel: I finanslovaftalen står udtrykkeligt: »Partierne er enige om, at den nye aflønningsordning ikke må indebære udstødning af ordinært ansatte.«

Det står der ikke noget om i arbejdsministerens forslag eller i bemærkningerne hertil.

Et andet eksempel, som er af den modsatte karakter, er, at der står i bemærkningerne: »Forskellen mellem aflønningen i arbejdstilbudet og dagpengeniveauet skal kompensere for de ekstra omkostninger, der er forbundet med at være i arbejde, som f.eks. transportomkostninger.«

Nu har hr. Helge Sander jo ganske vist ikke deltaget direkte i finanslovforhandlingerne, men jeg kan som en af forhandlerne sige, at det aldrig nogen sinde har været nævnt under forhandlingerne. Det har ikke været fremført fra nogen side som noget argument, og derfor bør det naturligvis heller ikke være med i bemærkningerne til lovforslaget.

Det er naturligvis baggrunden for, at Socialdemokratiets ordfører til lovforslaget har understreget, at vi er i en situation, som man kan komme i en gang imellem, når man er under meget hårdt tidspres, og derfor vil vi spændt afvente arbejdsministerens svar på vores anmodning.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Til hr. Nyrup Rasmussen må jeg sige, at det er ganske rigtigt, at jeg ikke deltog i de afsluttende finanslovforhandlinger, hvor dette her var på bordet. Til gengæld hørte jeg, modsat visse andre, arbejdsministerens indledende bemærkninger, og dem tolkede jeg derhen, at arbejdsministeren var parat til fuldstændig at følge det forhandlingsresultat, der forelå, så det vil jeg henholde mig til.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Debatten indtil nu har med al ønskelig tydelighed vist, at de, der har siddet og ført disse

finanslovforhandlinger, ganske enkelt ikke har aftalerne på plads. Dette bærer tydeligt præg af, at man i nattens mulm og mørke ikke ved sine levende råd om, hvordan man skal skrive sig ud af det her, og når det så bliver dagslys, som det er nu, løber man mere eller mindre fra finanslovaftalen. Det er faktisk det, der så småt er ved at blive tale om nu. Jeg kan se, Socialdemokraterne er på vild flugt væk fra den aftale.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg synes, at hr. Poul Nødgaard kommer i mere og mere strålende julehumør her på det sidste; sådan kan det gå os alle sammen.

Jeg vil gerne sige til hr. Helge Sander, at det, der er problemet, er, at der såvel i de almindelige bemærkninger som i bemærkningerne til lovforslaget under nr. 5 er nævnt et problem, som slet ikke har været oppe, hverken i Arbejdsministeriets forhandlinger eller i Finansministeriet under forhandlingerne om finanslovaftalen. Under nr. 5 i bemærkningerne står der, at forskellen mellem dagpengemaximum og lønudgiften skal kompensere for de ekstra omkostninger, der er forbundet med at være i arbejde, f.eks. transportudgifter. Der er flere, men det er den type problemsæt, som gør, at vi ville foreslå ministeren, at vi nu giver ministeren mulighed for at fremsætte et nyt forslag med bemærkninger, som passer til de forudsætninger og den ordlyd, der er indeholdt i finanslovaftalen. Det er simpelt hen baggrunden; der ligger i og for sig ikke noget polemisk i det.

Jeg sagde før, og det vil jeg gerne vedstå, at tingene går stærkt lige nu, også i lokaler, der er under fuld belysning. Der er ikke noget mulm eller mørke nogen steder, der er fuldt lys over tingene, og derfor skal de selvfølgelig også følges op i folketingsalen.

Jes Lunde (SF):

Det forslag, der er fremsat her, og som er en konsekvens af finanslovforslaget, er fuldstændig urimeligt. Det er et angreb på en af de svageste grupper i det danske samfund, nemlig de langtidsledige, der har haft en ledighed på over 2½ år, og nu vælger det flertal, der står bag finansloven, altså at tage 600-700 mio. kr. i 1992 og et endnu større beløb i 1993 fra denne udsatte gruppe. Det synes vi i SF er helt uacceptabelt.

[Jes Lunde]

Man griber ind i bestående overenskomster og dikterer, at de langtidsløse skal have en specielt lav løn, og det finder SF er fuldstændig urimeligt.

Da SF forlod forhandlingerne, blev jeg spurgt af en tv-journalist, om SF da syntes, det er rimeligt, at de langtidsløse i gennemsnit skulle have en løn på op imod 190.000 kr., når de er i jobtilbud. Svaret er ja! Det er sådan ca. gennemsnitslønnen på LO-området, og vi kan faktisk ikke se nogen grund til, at man skal aflønne langtidsløse lavere end alle mulige andre mennesker. Hvis meningen med at komme i jobtilbud er, at man skal ud på arbejdsmarkedet, have genskabt sin selvrespekt og have lov til at virke sammen med kollegaer på ens fagområde, forudsætter det for os at se også, at man får en overenskomstmæssig betaling for det.

Så er der argumenteret for, at det især er de højtlønnede, der bliver ramt af dette, og det er også sandt nok, at de bliver ramt hårdest, men det rammer faktisk så langt ned, at et af de forbund, der først var ude med en protest, var Kvindeligt Arbejderforbund. Jeg vil gerne sige, at de, der har en højere løn end gennemsnittet, også er dem, der i forbindelse med arbejdsløshed har fået det meget store indkomstab.

Vi har nok en illusion herhjemme om, at man får 90 pct. dækning; når man bliver arbejdsløs, men det er ikke rigtigt. Det er meget få, som får 90 pct. dækning, det typiske er, at man mister en tredjedel af sin indkomst, og for nogle af de grupper, som rammes hårdest af det, er det endda over en tredjedel af indkomsten, de i forvejen har mistet i forbindelse ved ledighed.

Som det har været hidtil, hvor man har fået en overenskomstmæssig løn i sit jobtilbud, har der været en kort periode, hvor de langtidsløse havde en vis mulighed for at få betalt nogle af de regninger, som lå der, og afværge nogle af truslerne om, at huset skulle på tvangsauktion. Man havde en mulighed for at holde det stangen bare i de syv måneder, eller hvad det nu kunne blive til, hvor man havde sit arbejdstilbud.

Vi synes, at det er fuldstændig urimeligt, at man nu fjerner den mulighed og skærer de langtidsløse ned til sokkeholderne, og vi kan ikke forstå, at Socialdemokratiet kan acceptere at være med til det. Når Socialdemokratiet si-

ger, det var en pris, der måtte betales osv., må jeg sige, at det undrer mig, at man overhovedet har bevæget sig ind i det, for man har et ATB/UTB-forlig, og jeg mener, at Socialdemokratiet må kunne henholde sig til det forlig og sige, at det her er forligsstof, og at Socialdemokratiet ingen grund har til at give ved dørene i denne sag og betale den meget høje pris, som jeg synes Socialdemokratiet har betalt i denne sammenhæng.

Jeg vil opfordre Socialdemokratiet til at benytte sig af lejligheden, når man nu i forvejen har opfordret arbejdsministeren til at tage forslaget af bordet, og bede ham om at holde det helt væk. Jeg synes nemlig, at det var lidt mærkeligt at høre, at grunden til, at Socialdemokratiet ville have taget det af bordet, var, at der var et forslag om en introduktionsperiode på en uge med i lovforslaget, og det havde man ikke helt afhandlet med Socialdemokraterne. Jeg vil gerne sige modsat, at introduktionsperioden var det eneste fornuftige, der overhovedet var i forslaget, og at vi dog kan overveje det, for der kan godt ligge en vis tilskyndelse deri til at få flere ud i private jobtilbud, og det går vi ind for i SF. Vi synes, det er fornuftigt, at der bliver en større chance for, at folk kan hænge fast på arbejdsmarkedet, men at trække forslaget tilbage for at udelade den del af det, der var nogen fornuft i, og at opretholde alt det dårlige, forstår vi slet ikke, så vi vil fortsat opfordre Socialdemokratiet til at lade være med at gå ind i sådan nogle overvejelser. Det er socialt urimeligt, det er indgreb i bestående overenskomster, og Socialdemokratiet – og også andre partier for den sags skyld – burde holde sig for gode til det.

Jeg er godt klar over, at det ikke kun er Socialdemokratiet, som har lavet forslaget, og derfor vil jeg også appellere til andre partier om, at man lader være med at tage pengene fra de dårligst stillede, samtidig med at man undlader at spare mange oplagte steder, hvor man kunne have sparet i finanslovforliget. Der er ingen grund til at sende regningen til de dårligst stillede her i landet, når f.eks. forsvaret stort set ikke er omfattet af forliget.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg blev egentlig her til sidst lidt trist til mode over hr. Jes Lundes indlæg, for hr. Jes Lun-

[Nyrup Rasmussen]

de er nødt til at gøre sig klart en gang imellem, at når man skal mødes om et større politisk indgreb, bliver der givet og taget.

Det, der er taget for Socialdemokratiets vedkommende, er bl.a., at en lang række dagpengeforringelser og sociale nedskæringer er borte i den finanslovaftale, der nu foreligger, og hr. Jes Lunde ved også udmærket godt, at det punkt, vi diskuterer i dag, bestemt ikke er nogen blomst, der har groet i den socialdemokratiske have, og hvis nogen er opmærksom på, at det er en høj pris, der har måttet betales for Socialdemokratiets vedkommende i forbindelse med denne aftale, så er det lige præcis den socialdemokratiske folketingsgruppe. Men vi har påtaget os ansvaret, fordi vi hverken turde eller ville risikere en finanslov med de konsekvenser for de arbejdsløses dagpengesatser og de socialt hårdest ramte gruppers kontanthjælp, vi ellers kunne have foran os.

Til hr. Jes Lundes tale om overenskomstindgreb eller ikkeoverenskomstindgreb og den såkaldte introduktionsuge vil jeg sige:

Lad os nu ikke gøre tingene værre, end de er. Den socialdemokratiske ordførers synspunkt har været, at de spørgsmål slet ikke har været drøftet under finanslovforhandlingerne, for det er drøftelser, der skal finde sted i januar måned. Deri ligger ikke, at vi har taget klart afstand fra det ene eller det andet, vi siger bare, at vi skal vente med at forhandle, til vi får det ordentligt undersøgt.

I øvrigt en lille indskudt parentes: Man kan også godt diskutere, om en sådan introduktionsperiode, som jeg forstår SF er positiv over for, helt rimer med overenskomstmæssige aftaler om løn og arbejdsvilkår for arbejdstilbudspersoner.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg er da helt med på, at når man forhandler en finanslov, er det en give-og-tage-proces, og at man altid kan diskutere, hvor tingene skal lande. Jeg er selvfølgelig meget tilfreds med, at et flertal bestående af S, SF og CD i fællesskab har fået afvist de sociale besparelser. Vi har haft et fortrinligt samarbejde i finanslovforhandlingerne, og det vil jeg da gerne kvittere for over for både Socialdemokratiet og CD, men det ændrer ikke ved, at vi i SF synes, at det var galt at lægge et loft over lønnen i arbejdstilbud.

Når man skal forhandle en finanslov i et Danmark, som vil være rigere i 1992, end det var i 1991, kan SF ikke se nogen saglig grund til at beskære indkomsten for nogle af de svageste grupper i landet. Det kan vi simpelt hen ikke se nogen grund til, og vi synes, det er et forkert standpunkt. Vi har anvist masser af andre ideer til finansiering – jeg ved, Socialdemokratiet også har gjort det – og vi ønskede, at der var blevet presset hårdere på for at få dem med.

Vi har også haft forskellig taktik under forløbet. Socialdemokratiet valgte allerede under førstebehandlingen af finansloven at melde ud med, at man kunne sige ja på de præmisser, som man nu så foran sig; det synes vi var lidt vel tidligt. Vi har en formening om, at hvis Socialdemokratiet havde holdt fingeren på revolveren lidt længere, kunne vi have undgået disse sociale besparelser. Det har vi givetvis en forskellig vurdering af, jeg kan bare markere her, at det er SF's standpunkt, at der ikke er nogen grund til at skære ned over for de svageste grupper i vores samfund.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Jes Lunde, at det er min, og jeg tror hele den socialdemokratiske folketingsgruppes, faste overbevisning, at netop den udmelding, der kom under førstebehandlingen, var ganske afgørende for det videre finanslovforhandlingsforløb. Jeg tror, man skal gøre sig klart, når man analyserer det faktiske politiske forløb, at det netop var Socialdemokratiets formands, hr. Svend Aukens, udmelding, der var ganske afgørende for, at forløbet fik den karakter, det fik. Det synes jeg ikke vi skal underkende, men klart se det i øjnene og undgå her i den afsluttende fase at prøve at tage point hjem hos grupper, som naturligvis ikke alle kan være tilfreds med det foreliggende lønindgreb.

Jeg vil heller ikke i en god stund tilbageholde den bemærkning, som ikke er noget forsvar for indgrebet, men bare en konstatering, at vi taler om en timeløn på 80 kr. eksklusive tillæg – feriepenge, søgnehellidagsbetaling og andre tillæg, der har at gøre med ekstraordinære arbejdstider – og en årsløn på – bevares, det er ikke meget – 155.000-160.000 kr., når vi alene ser på timelønnen før tillæggene.

[Nyrup Rasmussen]

Jeg siger ikke, at det er en tilfredsstillende løsning, jeg siger blot, at vi trods alt har sikret de allerlavest lønnede – vi kender dem også på det private arbejdsmarked – at de fortsat kan opretholde fuld overenskomstmæssig betaling. Må jeg minde om, at mindstelønnen på industrifagsområdet på det private arbejdsmarked ligger på knap 70 kr. i timen, som hr. Jes Lunde godt ved, og jeg synes også, at det hører med til beskrivelsen af det faktiske billede af den finanslovaftale, der er indgået.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Det sidste kan jeg da godt skrive under på, men så synes jeg, at vi under udvalgsarbejdet bør stille et spørgsmål om, hvor stor en procentdel af jobtilbudene der vil blive omfattet af dette loft. Jeg regner med, at det er ganske mange, for så snart man kommer ud over minimallønnen, begynder man at blive ramt af dette loft, og vi synes altså, det er urimeligt af hensyn til de lediges selvrespekt, at de ikke i jobtilbud kan få den samme løn som de kolleger ved siden af dem, der laver det samme arbejde. Vi synes principielt, at det er uantageligt.

Hvad Socialdemokratiets tidlige udmelding har betydet for processen, er det svært at gisne om. Jeg har nu fået det indtryk, at CD simpelt hen var imod de sociale besparelser. Når jeg har lyttet til CD undervejs, måtte jeg få det indtryk, at de simpelt hen var imod, at man skulle spare på dagpengene, at de var imod, at man skulle skære i kontanthjælpen, og at de var imod, at man skulle spare så bredt på bolig sikringen, som regeringen havde foreslået. Når det er sådan, udgør de sammen med Socialdemokratiet og os et flertal, og så kan vi altså markere den holdning.

Arbejdstilbudet stod for mig som et område, hvor CD godt ville være med til at skære ned, men jeg mener, at Socialdemokratiet havde haft en mulighed for at stå stærkere i og med, at det er gammelt forligsstof, og at Socialdemokratiet i kraft af det må kunne have udgjort en blokering, på trods af at vi ikke i denne sag havde et flertal i Folketinget.

Derfor er det stadig væk vores holdning, at man burde have gjort en større indsats for at blokere dette område, netop fordi det er den alvorligste sorte plet på det indgåede finanslovforlig.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg havde håbet, at hr. Jes Lunde havde været heroppe for at sige, at han fortalte sig før, da han sagde, at han godt kunne gå ind for introduktionsugen. Nu går den ganske vist ud, så der er måske ikke nogen særlig grund til at diskutere den, men alligevel.

Er det virkelig SF's holdning, at en arbejdsløs langtidsledig i en uge skal være skueret for arbejdsgiveren, så han kan se den ledige an, og hvis han ikke kan bruge vedkommende, er det bare farvel og tak? Der er jo ikke den samme ret for den ledige ifølge lovforslagets bemærkninger. Den ledige kan ikke på samme måde sige, at han ikke kan lide lugten i bageriet og ikke vil deltage i det pågældende jobtilbud; retten ligger kun hos arbejdsgiveren. Det er dog en tankegang, som ligger fjernt i hvert fald fra Socialdemokratiets opfattelse af, hvad der er ret og rimeligt med hensyn til respekt for mennesker og altså også for langtidsledige, så jeg håbede egentlig på, at det var en fortalelse fra hr. Jes Lundes side, men det kan jeg desværre konstatere at det ikke var, og det synes jeg ærlig talt er trist.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg skal ikke trække debatten i langdrag, men der er én ting, der ikke skal være tvivl om.

Hvis hr. Jes Lunde prøver at skabe det indtryk, at hvis Socialdemokratiet bare havde sagt nej til dette lønloft over arbejdstilbudsordningen og ellers havde holdt sig til det alternative flertal, var tingene kommet igennem – netop, som de er nu i finanslovaftalen – bare minus dette lønloft over arbejdstilbudet, så er det ikke korrekt, og det kan enhver overtale sig om ved at henvende sig henholdsvis til CD og Det Radikale Venstre.

Jeg synes, det er væsentligt at få slået fast i dag, fordi der ikke er plads til at kunne spole filmen tilbage og sige, at det kunne være gået anderledes. Det kunne ikke være gået anderledes. Regeringen ville have et lavere lønloft end det, der blev slutresultatet, og så kunne man virkelig have taget fat på de argumenter, som hr. Jes Lunde i dag er inde på for så vidt angår de allerlavest lønnede.

[Nyrup Rasmussen]

Men der må ikke være tvivl om, at når forhandlingerne fik det forløb, de fik, og resultaterne blev, som de blev, nemlig at de hårdst ramte blev holdt udenfor, uanset om de var ledige eller på kontanthjælp, kunne det ikke være gået anderledes eller på samme måde minus lønloftet over arbejdstilbudsordningen, og det tror jeg også de øvrige forligspartier kan bekræfte.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg tror ikke, hr. Nyrup Rasmussen og jeg ved denne lejlighed når at blive enige om historieskrivningen, også fordi det er fortolkbart. Det er en politisk forhandlingsproces, og det er et spørgsmål om, hvor man vælger at gøre sin indsats.

Lad mig bare som ét våben mere nævne, at der formentlig ved tredjebehandlingen vil være stemmer imod finansloven fra SF's og fra Fremskridtspartiets side; hvis Socialdemokratiet også var der, var finansloven væk. Dette bare nævnt som en mulighed mere, man har at operere med i sit arsenal, og jeg synes, at hr. Nyrup Rasmussens historieskrivning er for hurtig og for forenklet.

Nu er det bedste forsvar jo et angreb, og det er det, fru Jytte Andersen lægger op til ved nu at spørge: Hvordan er det SF har det med denne introduktionsperiode?

For det første har jeg læst forslaget sådan, at der er tale om en gensidighed. For det andet er vi interesseret i at få flere ud i jobtilbud, og som det er nu, er der alt for få arbejdsgivere, som er villige til at tage nogle i jobtilbud, så vi er nødt til at gøre et eller andet nyt, og det kan godt være, at det simpelt hen er nødvendigt at lave en sådan introduktionsperiode for at få flere ud.

SF's ønske om på den måde at få flere ud i jobtilbud hos private er blevet skærpet af, at Socialdemokratiet nu sænker lønnen i det offentlige; derfor er vi nødt til at gå ind i sådan nogle overvejelser.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg har meget stor sympati og respekt for hr. Jes Lunde, men jeg er nødt til at sige til hr. Jes Lunde, at når man laver en finanslov – det er

SF jo ikke så vant til – er der ting, man gerne vil, og ting, man ikke vil.

Der er altså nogle rammer, man er nødt til at arbejde inden for, og de rammer hed bl.a., at vi alle sammen gerne ville gøre noget for de ældre, for de psykisk syge, for Østlandene – ganske bestemt – for forskningen og for uddannelsen, men for resten vidste vi også, at der ikke var nogen vilje til at sætte skatten op. Det var rent faktisk den bane, der var kridtet op for os, og så måtte vi forsøge at finde en balance inden for den.

Et område på størrelse med arbejdsmarkedsområdet er det praktisk taget umuligt at holde uden for økonomisk styring, og dér havde vi så valget imellem at sætte de generelle dagpengesatser ned, måske ramme nogle langtidsledige over en bred kam, eller at gøre det, vi gør nu. Vi valgte altså som det mindste onde at gøre det, man gør nu. At fremstille det, som om verden kunne se anderledes ud, at det var meget let at gøre noget andet, og at Socialdemokratiet bare kunne gå sammen med SF og Fremskridtspartiet om en finanslov, og hvad ved jeg, synes jeg ikke svarer til den standard, som SF og hr. Jes Lunde plejer at have ved debatterne i Tinget.

Formanden:

Så må hr. Jes Lunde have endnu en kort bemærkning, men jeg beder om, at man nu tænker på de ordførere, som sidder og venter på også at deltage i debatten.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Der var nu ikke tale om, at S, SF og Fremskridtspartiet skulle gå sammen om en finanslov, men om, at de partier kunne bruges til at stemme en finanslov ned og dermed tage det oplæg af banen, som regeringen har lagt frem, og som vi synes er et dybt urimeligt oplæg, og vi synes ikke, at bare det, at regeringen kommer med et dybt urimeligt oplæg, skal forlede midterpartierne til at sige, at regeringen så også skal have lidt, og så skærer man også lidt ned for de langtidsledige. Det synes vi er en forkert filosofi; sådan har vi det simpelt hen.

Når hr. Duetoft nævnte, at arbejdsmarkedsområdet ikke kan holdes fri, vil jeg bare lige repetere, at SF faktisk er med i et forlig om efterlønnen, som forbedrer de offentlige finan-

[Jes Lunde]

ser med 700 mio. kr. inden for Arbejdsministeriets område, så det er ikke, fordi vi er jomfrunske. Vi vil såmænd godt være med til at få tingene til at hænge sammen, men somme tider skiller vandene jo.

Formanden:

Hr. Nyrup Rasmussen for en kort bemærkning, men så standser jeg også for de korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

En kvik bemærkning heroppe fra Folketingets talerstol til hr. Jes Lunde ville være: Har Jes Lunde nu fundet sig en ny samarbejdspartner, der hedder Fremskridtspartiet?

Men den vil jeg droppe, og i stedet vil jeg bare lige holde fast på forløbet. Hvis Socialdemokratiet ikke var blevet ved forhandlingsbordet til slut, må hr. Jes Lunde gætte én gang på, hvilket parti der så ville blive kaldt til forhandlinger i Finansministeriet: Fremskridtspartiet. Undskyld jeg siger det, men med de velkendte synspunkter, det parti har, når det gælder dagpengenedskæringer og kontanthjælpsbesparelser, turde vi ikke og ville ikke – sådan er vi skruet sammen – løbe den risiko. Vi havde et ønske om at medvirke til en fornuftig finanslovaftale, der også indeholdt en række fremrykninger af offentlige investeringer, der dog trods alt giver noget mere beskæftigelse. Hvis vi samtidig kunne nå det resultat, vi har nået på alle andre områder, også for de svage gruppers vedkommende, der friholdes, synes jeg ærligt talt, at vi kan stemme ja til den foreliggende finanslovaftale. Lad os nu holde fast i, at det her ikke er at tage de lette søm og lade de tunge være, men det er et hele, som det også blev sagt af hr. Duetoft, hvis indlæg jeg var glad for, og som jeg følte helt var i overensstemmelse med det aftaleforløb, vi har været igennem.

Poul Nødgaard (FP):

Det lovforslag, som Folketinget behandler, er en direkte udløber af finanslovforliget mellem seks af Folketingets partier.

Fremskridtspartiet stod uden for dette forlig, og det er vi lykkelige for, al den stund forliget vil bringe Danmark længere ud i økono-

misk uføre, men lad det nu ligge til næste uges finanslovdebat, og lad os se nærmere på det lovforslag, som er til behandling i dag, og som betyder, at arbejdstilbud til ledige i højere grad skal placeres i den private sektor. Denne del af lovforslaget forstår jeg nu i første omgang er udtaget, og det er udtryk for, at finanslovforliget i allerhøjeste grad knager.

Privatisering er bestemt ikke en tanke, der er Fremskridtspartiet imod; netop privatisering er et nøgleord i Fremskridtspartiets politik. Desværre tror jeg ikke på, at vi igen ser den del af lovforslaget, som er taget ud. Jeg tror ganske enkelt, at Socialdemokratiet som ved så mange andre lejligheder sætter dagsordenen i denne sag, så det bliver nok til, at vi kun ser den amputerede del af lovforslaget, som vi behandler i dag. Sammen med den amputerede del er den væsentligste del af lovforslaget det loft, der skal lægges over aflønningen til langtidslidende. Her er Fremskridtspartiet af den opfattelse, at lønningerne maksimalt skal være de såkaldte minimumslønninger, og i det forestående udvalgsarbejde vil vi stille nogle spørgsmål af opklarende art om hele dette spørgsmål.

I lovforslaget står der uden nogen form for specifikation, at hvis man gennemfører loven i den foreliggende form, vil det give besparelser på 630 mio. kr. Derfor vil jeg gerne spørge, om det alene er statens provenu eller det også er det provenu, som eventuelt kan opnås i kommunerne.

Når så store dele af lovforslaget falder ud i første omgang, vil jeg gerne bede ministeren oplyse, hvor stort et provenu der ligger i, at man kun gennemfører den lille del af det og dermed igen bringer finanslovens underskud til at stige.

Opbygningen mellem den offentlige og den private sektor virker meget bureaukratisk, men det er den del, der er udtaget af lovforslaget. Hvis den kommer igen, vil jeg kraftigt henstille til ministeren, at der bliver en meget enklere form for samarbejde mellem private virksomheder, kommuner og amter, for ellers tror jeg, de gode tiltag er dømt til undergang.

Med disse få, men særdeles velvalgte ord vil jeg sige, at Fremskridtspartiet selvfølgelig som altid vil medvirke konstruktivt i udvalgsarbejdet.

Duetoft (CD):

[Duetoft]

Jeg vil godt starte med at sige til hr. Nyrup Rasmussen, at Socialdemokratiet ikke skal være helt så bange. Havde Socialdemokratiet ikke været med i et finanslovforlig, hvad vi ville have beklaget ganske meget, må man altså ikke deraf slutte, at CD så ukritisk havde købt, hvad Fremskridtspartiet var kommet med. Det havde vi altså rent faktisk ikke, der er dog for stor forskel på vore partier til, at vi bare skulle lægge os i lommen på Fremskridtspartiet. Jeg synes, det skal siges, for hr. Nyrup Rasmussen fik ligesom fremstillet det, som om Socialdemokratiet havde været garanten for, at det ikke gik galt, men jeg mener nu nok, at midterpartierne havde sagt stop i tide; det går jeg bestemt også ud fra at Det Radikale Venstre havde gjort.

Jeg er utrolig fascineret af hr. Poul Nødgaards beskrivelse for en 10-15 minutter siden af, hvordan finanslovforhandlinger foregår: I nattens mulm og mørke sidder man og laver fæle aftaler, som, når de så kommer frem i dagens lys, ikke kan holde, fordi disse dunkle mennesker har gået rundt og har lavet ulykker.

Hr. Poul Nødgaard ved ikke, hvordan sådan noget foregår, for normalt plejer Fremskridtspartiet at forsvinde, inden mørket falder på, og derfor synes jeg, det er en lidt grov beskrivelse af, hvordan man laver forlig herinde, som Fremskridtspartiet kom med, men den passer godt ind i den almindelige politikerlede-spillem-op, som Fremskridtspartiet forsøger at lave.

For CD er dette forslag, som vi taler om, et klart besparelsesforslag. Vi havde en bunden opgave, vi skulle finde nogle hundrede millioner kroner, og dem har vi så fundet her. Jeg håber så, at den holdning i det mindste kan være med til at fjerne nogle af de borgerlige angreb, der af og til har været på CD for at være et uansvarligt parti, der ikke ville spare og ikke ville det ene og det andet. Dette forslag er et besparelsesforslag, og jeg må fastholde også over for hr. Jes Lunde, hvad jeg har gjort tidligere i dag, at alternativet var værre. Vi kan altid gå rundt og sige, at vi gerne vil give julegaver til alle mennesker, men af og til kommer man altså også til at tage nogle beslutninger, der er nødvendige, selv om de er tunge, og i dette tilfælde synes vi altså, at det alternativ, der var, var værre.

Det ville være meget glædeligt, om vi kunne få nogle flere jobtilbud i den private sektor, bl.a. fordi vi ved, at de oftere fører til reelle job, end offentlige jobtilbud gør. Men jeg vil godt benytte lejligheden til at sige til arbejdsministeren, at jeg må om ikke tage afstand fra så advarer mod de bemærkninger, der er i forslaget, for vi tror simpelt hen ikke på den filosofi, der ligger i dem. Vi tror ikke på, at man ved at sætte de offentlige jobtilbudslønninger ned får skubbet en masse mennesker over i private tilbudsordninger, for sagens kerne er, at de ikke er der. Det er nøjagtig samme argumentation, regeringen og dele af erhvervslivet bruger om dagpengene, nemlig at bare vi giver folk en minusløn, var jeg ved at sige, skal de nok alle sammen finde job, og specielt de langtidsledige, der har været ledige nærmest i årevis, vil bare strømme ud på arbejdsmarkedet og få deres drøm om et job opfyldt i løbet af ingen tid. Vi tror ikke på det, og derfor gør det os lidt ondt, at man i bemærkningerne i den grad lægger op til, at lønloftet har til formål at flytte folk fra et jobtilbud i det offentlige over til det private, for nu kan de bare søge derhen. Vi vil da opfordre Dansk Arbejdsgiverforbunds medlemmer og Industrirådets medlemmer og alle de andre til at skabe de jobtilbud, lad os se dem gøre det, men man kan ikke gøre det via en lønstyring. Jeg understreger, at vi er for, vi har aftalt det i forliget, vi stemmer for lovforslaget, vi skal nok være med til at få det gennemført, men vi gør det alene, fordi vi skulle skaffe penge, og ikke fordi vi tror på filosofi-en.

Når jeg siger det lidt firkantet nu, er det, fordi jeg så nødtigt vil være i den situation om et år, at arbejdsministeren siger: Nu sætter vi dagpengene ned, fordi det virkede på jobtilbudsområdet, de købte jo filosofien. Jeg vil godt sige, vi tror ikke på den filosofi, hvad enten det er på dette område eller på dagpengeområdet, og dermed tror jeg ikke, vi kan tages til indtægt for den side af sagen i alt fald, men alt det andet skal vi nok stemme for.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Hr. Duetoft sagde, at CD ikke vil sidde i lommen på Fremskridtspartiet; så jeg kan bare sige: Do, do. Så er det betalt.

[Poul Nødgaard]

Hr. Duetoft kom med sådan nogle dejlige små provokerende bemærkninger om, at jeg ikke vidste, hvordan forlig indgås. Jeg vil godt gøre hr. Duetoft opmærksom på, at hr. Duetoft og hr. Poul Nødgaard netop har siddet sammen i Arbejdsministeriet i 10 timer i træk og har været med til at skruet et efterlønsforlig sammen, så at jeg overhovedet ikke skulle have noget kendskab til, hvordan det foregår, vil jeg godt have lov til at afvise.

Med hensyn til nattens mulm og mørke synes jeg, vi får et strålende bevis herpå, når hr. Duetoft afslører, at han er rygende uenig med arbejdsministeren i en lang række ting i det lovforslag, der er fremsat. Det er tegn på, at de natteforhandlinger, der har været om finansloven, ganske enkelt har været ført på så lavt et plan, at man overhovedet ikke er klar over, hvad det er, man har aftalt. Det er og bliver sagens rette sammenhæng. Så sig ikke, at I er kompetente til at føre de forhandlinger om natten! Det er man ikke, når man er så træt. Det bærer dette her et meget klart vidnesbyrd om.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg vil gerne sige, at de sidste bemærkninger forekommer mig at være noget pjat. Vi synes ikke, det er en god idé, at dette her er med i finanslovforliget, og vi var klart imod det. Men at man ikke skulle vide, hvad man sidder og aftaler under finanslovforhandlingerne, vil jeg gerne dementere, også selv om vi er uden for forliget. Det var fuldt belyst, og det var med åbne øjne, at Socialdemokratiet og CD gik ind og skar i vilkårene for de langtidsledige. Og det var også med åbne øjne, at SF lod være med det. Så der var fuld klarhed over det, der skete.

Hr. Duetoft sagde, at alternativerne var værre. Jeg er enig i, at der lå værre forslag på bordet, og jeg er enig i, at det var meget fint, at CD var med til at skyde dem ned. Men hvad er det for en logik, der gør, at CD betragter det som alternativer, hvor man skal tage noget af det? Det er jo kun en rent politisk vurdering fra CD. Det står jo ikke i grundloven, at når regeringen har spillet ud med en masse hæslige ting, skal de dog have noget. Det er altså en afgørelse, hvor CD er frit stillet. Så hvis CD syntes, at også dette her egentlig var lidt urime-

ligt og lidt uacceptabelt, kunne man jo have sagt nej til det. Så skal vi ud at finde nogle alternativer for at holde de udgiftspolitiske måltal og sådan noget. Det er jeg for så vidt enig i, men det lå der jo en lang række forslag til at tackle.

Alternativet til det at skære i vilkårene for de langtidsledige behøver altså ikke at være, at man skal skære et andet sted, som er socialt urimeligt. Alternativet kunne være, at CD pludselig meldte, at når verden omkring os rufter voldsomt ned, kunne vi måske også godt klare at tage 600 mio. kr. mere på forsvaret. Så havde vi ikke behøvet denne nedskæring i jobtilbudene.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Hr. Jes Lunde har fuldstændig ret i, at det er en politisk vurdering. Men nu var vi med til under finanslovforslagets første behandling at skyde for et sted mellem 3 og 4 mia. kr. i besparelser ned på arbejdsministerens, socialministerens og boligministerens område. Og vi gjorde det med åbne øjne, fordi det var nogle efter vores opfattelse totalt umulige besparelser, der lå dér.

Men så har vi altså det politiske synspunkt, at man, når man skyder besparelser ned på et område, skal prøve at finde nogle alternativer inden for det samme område – ikke 100 pct., men så meget, man nu kan, og det er det, vi faktisk har gjort.

Jeg stod ellers dernede og glædede mig over, at hr. Jes Lunde ikke nævnte forsvaret, men så kom det jo alligevel i sidste sætning, at vi bare kunne spare dér.

Hr. Jes Lunde ved imidlertid godt, at vi har en fundamentalt forskellig opfattelse af, hvordan tingene hænger sammen. Vi synes faktisk, at alt det, der sker i Sovjetunionen lige i øjeblikket, bekræfter, at det ikke lige er i disse måneder, man skal skære ned på forsvaret, men måske godt kan vente lidt, indtil man ser, hvor det hele ender derovre.

Dernæst må jeg stadig væk sige til hr. Poul Nødgaard, at disse finanslovforhandlinger ikke foregår i mulm og mørke. Men jeg kan jo se, at det for Fremskridtspartiet ikke hjælper ret meget, at der kommer lys på det, for så vidt jeg husker, var hr. Poul Nødgaard hele tiden med i forhandlingerne om netop efterlønnen og var

[Duetoft]

jo da også medvirkende til nogle småjusteringer i den plan, der kom frem. Men så vidt jeg husker, har Fremskridtspartiet jo da også sagt, at de ikke ønskede at støtte efterlønsforliget. Det kan altså også være sådan, at man sidder i lys og deltager i nogle forhandlinger og er med til at gøre arbejdet, men bagefter alligevel ikke synes, man vil være med. Det er da også fint nok, for det er selvfølgelig bedre end at gøre det modsatte, nemlig ikke at være med og så bare sige ja til alting. Men jeg synes, der er lidt rummel dér i forbindelse med Fremskridtspartiet.

Endelig vil jeg gerne sige, at arbejdsministeren og jeg bestemt ikke er rygende uenige. Det var da en misforståelse. Jeg sluttede faktisk med at sige, at vi ville stemme for forslaget, og at vi skulle gøre alt, hvad vi kunne, for at få det båret igennem dette Ting.

Nej, jeg tillader mig bare at sige, at regeringens filosofi om, at man bare ved at sætte lønningerne ned kan få folk over i private jobtilbud, er væsentlig forskellig fra vores, hvor det er en ren besparelse. Det tillader jeg mig at sige. Men det har da ikke noget at gøre med, at vi er uenige om forslaget. Vi har da ikke siddet og forhandlet om bemærkningerne til forslaget under nogen af disse forhandlinger. Det gør man ikke, må jeg sige til hr. Poul Nødgaard.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Poul Nødgaard, at jeg synes, det er helt urimeligt. Men det er tilsyneladende Fremskridtspartiets livsopgave at mistænkeliggøre alle andre end fremskridtsfolk.

Vi ved helt præcist, hvad vi har aftalt. Vi har aftalt et lønloft på 80 kr. i timen ekskl. feriepenge m.v. Vi har aftalt, at folk i øvrigt skal være under overenskomstmæssige vilkår. Og vi har aftalt, at der ikke må ske en udstødning af andre, der er ansat på det offentlige arbejdsmarked.

En eventuel kritik skal faktisk rettes til arbejdsministeren, som tilsyneladende ikke helt har forstået, hvad vi har aftalt, og hvad vi ikke har aftalt, men kommer til Folketinget med et forslag, der er fuldstændig forkvaklet i forhold til aftaleteksten, som er en finanslovaftaletekst. Så hvis hr. Poul Nødgaard skal skælde ud på nogen, så skal han skælde ud på de rigtige, og

det er altså ikke de partier, der har forhandlet om finansloven. Vi ved helt, hvad der er aftalt, og vi står ved det. Det er ikke en plante, der er sået eller har groet i den socialdemokratiske have, som vi har sagt det et par gange. Men vi står ved de aftaler, vi indgår, hverken mere eller mindre.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg giver ordet til hr. Poul Nødgaard for en kort bemærkning, men henstiller i øvrigt, at man nedskærer antallet af korte bemærkninger i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Bare lige en enkelt bemærkning til hr. Duetofts indlæg om Fremskridtspartiets syn på efterlønsordningen. Det er korrekt, at jeg medvirkede hele natten og aftenen under efterlønsforhandlingerne, og vi er jo i realiteten også positive over for det forslag, der foreligger. Men vi har sagt, at så længe vi ikke kan få en 100 pct. garanti for, at det provenu, som efterlønsordningen giver, kommer samfundet til gode i form af en nedbringelse af statens underskud, er vi ikke med i efterlønsforliget.

Det synes jeg lige skal frem, for det lyder, som om vi er imod de ordninger, der er lavet. Alle, der sad omkring bordet den nat, kan bevidne, at jeg – det synes jeg i hvert fald selv – medvirkede positivt, fordi jeg synes, der er nogle rigtige ting deri. Men når hr. Duetoft og mange andre her i Folketinget ønsker at bruge efterlønsforligets provenu til alt muligt, som vi kalder pjatværk, synes jeg, vi er nået til et stade, hvor vi må stå af og sige, at efterlønsmodtagerne ikke skal betale for disse ting.

I anledning af fru Jytte Andersens bemærkning om mistænkeliggørelse vil jeg gerne gøre opmærksom på, at jeg ikke mistænkeliggør nogen. Jeg siger bare, at den omstændighed, at den socialdemokratiske ordfører går på Folketingets talerstol og beder om at få et lovforslag helt taget tilbage, er da det bedste bevis på, at arbejdet er gjort meget dårligt under de finanslovforhandlinger.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Selv om jeg naturligvis ikke er tilhænger af,

[Glønborg]

at man fører hele debatten på korte bemærkninger, er jeg efterhånden blevet så provokeret, at jeg går op og tager den første korte bemærkning i denne række. Det skyldes ganske enkelt, at jeg synes, det er misbrug af redelig argumentation, når hr. Poul Nødgaard vil angribe det foreliggende forslag med en henvisning til, at det er blevet til under suspekte omstændigheder.

Jeg er en af de få, der har deltaget både i forhandlingerne vedrørende efterlønsforliget og i finanslovforhandlingerne, og derfor er jeg en af de få, der er i stand til at drage en helt konkret sammenligning. Jeg vil bare have lov til i al stilfærdighed, men alligevel med styrke at sige, at det, der er foregået under finanslovforhandlingerne, absolut har en lødighed og en kvalitet, der står mål med det, vi lavede under efterlønsforhandlingerne.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Hr. Duetoft for en sidste kort bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg vil blot sige til hr. Poul Nødgaard, at der ingen logik er i Fremskridtspartiets holdninger. Her siger man, at man gerne vil være med til at tale om efterlønsordningen, men man vil have garanti for, hvad de 700 mio. kr. skal bruges til. Og det siger man, 14 dage efter at man har forladt forhandlingerne om finansloven. Det er ikke logisk, og det er i hvert fald en måde, et parlamentarisk parti må have svært ved at handle på: at forlade de forhandlinger, hvor fordelingen af provenuet skal ske, hvorefter man undskylder sig med, at man ikke er med i fordelingen, når man skal til at udmønte vilkårene.

Jeg må ikke her fra Folketingets talerstol sige det, jeg mener om den slags politik – jeg synes, den er underlig.

Ole Vig Jensen (RV):

Jeg skal i modsætning til flere af de foregående ordførere afholde mig fra at deltage i den almindelige debat om finanslovsforslaget – det kommer jo på et senere tidspunkt. Jeg siger det, for selvfølgelig har vi også synspunkter vedrørende den mere generelle del.

Det Radikale Venstre står naturligvis ved finanslovaftalen, og derfor kan vi støtte den del af arbejdsministerens lovforslag, der bliver tilbage, når han har stillet de ændringsforslag, som sikrer, at lovforslaget er i overensstemmelse med aftalen. Det kan siges at være noget rod, det kan måske også siges, at det havde været bedre at fremsætte et nyt lovforslag, men oprigtigt talt: Når ministeren har strakt våben, så finder jeg det ikke kritisabelt.

Glønborg (KRF):

Jeg har allerede i min korte bemærkning antydnet, at Kristeligt Folkeparti mener, at vi nåede til et rimeligt resultat under finanslovforhandlingerne, og det gælder også på dette område.

Opgaven har naturligvis været at finde en rimelig mængde af besparelser og få de rigtige skuldre til at bære disse besparelser. Det er jo da en kendsgerning, at skal der være penge til at hjælpe dem, der virkelig har brug for at blive hjulpet, og til at løse de absolut nødvendige opgaver, er der nogle steder, hvor man må gøre de tilbud, vi hidtil har haft, lidt mindre flotte, end de har været.

Vi synes, det er en rimelig beskæring, vi har foreslået her. Vi synes, man må kunne affinde sig med at have et arbejdstilbud til en løn på de 80 kr. i timen. Det gør, at man kan blive hængende i systemet på vilkår, der svarer til dem, som lavere lønnede har. Vi mener derfor, at vi ikke har været asociale, men tværtimod socialt ansvarlige, når vi er gået ind for det, der ligger på bordet her.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Der er naturligvis ingen, der mere end jeg beklager de misforståelser, som er opstået i kølvandet af finanslovforhandlingerne, hvor noget er aftalt gennemført inden nytår, og andet skal der foretages en række drøftelser af, nemlig spørgsmålet om, hvordan man kan øge antallet af arbejdstilbud i den private sektor. Det fremgår jo af finanslovaftalen, at man er enige om her at søge opnået en kommunal besparelse på 50 mio. kr. i 1992.

Det vender vi naturligvis tilbage til, og jeg kan forstå på debatten her i dag, at det nok ikke er noget, vi bliver enige om sådan lige på det allerførste møde, men jeg håber da ikke, at de misforståelser, der har været forud for de-

[Arbejdsministeren]

batten her i dag, vil være medvirkende til at gøre forhandlingerne vanskeligere, end de ellers ville have været.

Hvad angår det proceduremæssige i øvrigt, kan jeg sige, at da jeg opdagede, at der var misforståelser i forhold til det forslag, som blev fremsat i fredags, kontaktede jeg omgående samtlige ordførere i sagen og orienterede om problemet, hvordan det var opstået, og hvordan jeg agtede at løse det, og det er min bestemte opfattelse, at den model, jeg har til hensigt at anvende, fuldt ud vil kunne tilfredsstille også de synspunkter, som forskellige socialdemokratiske ordførere her i dag har gjort rede for.

Det ændringsforslag, som jeg ved indledningen af diskussionen bebudede at ville stille, vil medføre en fuldstændig klinisk adskillelse mellem det, der nødvendigvis skal vedtages inden jul, og så de emner, som finanslovsparterne er enige om at drøfte efterfølgende.

Denne kliniske adskillelse vil komme til at fremgå krystalklart også af bemærkningerne til det ændringsforslag, som jeg har til hensigt at stille, og herunder også afklare de spørgsmål, som er blevet stillet her i dag om nogle formuleringer i de generelle bemærkninger. Det vil være muligt at tage højde for det også i bemærkningerne til det ændringsforslag, som jeg vil fremsætte.

Ellers skal jeg sige tak for modtagelsen. Det er jo et besparelsesforslag, og man kan have forskellige motiver til at søge et sådant besparelsesforslag gennemført. Det kan være ud fra et formål om at spare penge på de offentlige budgetter – det er der som bekendt behov for – og man kan så have forskellige opfattelser af, hvad der i øvrigt vil blive opnået ved at gennemføre forslaget.

Jeg kan forstå, at hr. Duetoft og jeg ikke har ganske de samme motiver til at trykke på de grønne knapper ved tredjebehandlingen, men det er jo i og for sig mindre betydningsfuldt, når vi er enige om, hvordan der skal trykkes på knappen, for meningen med at have forskellige politiske partier er vel, at man kan have forskellige opfattelser af, hvordan forslaget vil komme til at virke, og forskellige motiver til at gå ind for forslaget.

Til hr. Poul Nødgaard kan jeg sige, at det spareprovenu på 630 mio. kr., som er anført, er et spareprovenu, som vil opstå dels i staten,

dels i kommunerne, og det interne regnestykke imellem staten og kommunerne vil der selvfølgelig blive optaget forhandlinger om, når forslaget er vedtaget.

Hr. Poul Nødgaard spurgte endvidere, hvilket spareprovenu der er i det, som først bliver drøftet efter nytår. Det er det nok svært at svare fuldstændig præcist på, men jeg kan her henvise til de linjer i selve finanslovaftalen, som jeg læste op for et øjeblik siden.

Det står på side 2 i finanslovaftalen, som hr. Poul Nødgaard sikkert har kendskab til, selv om han ikke er med i selve aftalen. Vi vil altså forsøge at opnå besparelser på 50 mio. kr. i 1992 gennem initiativer, der kan bevirke, at der kommer flere arbejdstilbud i den private sektor.

Jeg skal ikke forlænge debatten yderligere, blot igen sige tak for tilslutningen til det, som skal gennemføres her inden jul, idet jeg håber, at vi i øvrigt får nogle konstruktive forhandlinger efter jul om, hvordan vi kan få flere anbragt i arbejdstilbud i den private sektor. Jeg tror nok, de fleste er af den opfattelse, at der i øjeblikket bliver placeret for få i den private sektor, og hvis vi er i stand til at opbygge nogle incitament, så der kommer flere i den private sektor, vil det være nyttigt. Det er i alt fald helt givet, at beskæftigelseseffekten er større i private arbejdstilbud, end den er i offentlige arbejdstilbud.

Jytte Andersen (S):

Jeg vil gerne sige til arbejdsministeren, at han allerede i dag er nødt til at tage klarere afstand fra de bemærkninger, der er både i de almindelige bemærkninger og i lovteksternes bemærkninger – det er lovtekstens pkt. 5, der vedrører transportudgifter.

Jeg er også nødt til at sige til arbejdsministeren, at det nok havde været bedre og renere lovgivningsmæssigt, hvis han havde fulgt min opfordring til at tage lovforslaget tilbage og havde fremsat et nyt forslag. Det er der noget der tyder på at arbejdsministeren ikke ønsker, men ønsker denne kliniske adskillelse.

I den forbindelse er det faktisk utrolig vigtigt, at arbejdsministeren er klar over, at det både handler om nye generelle bemærkninger og nye bemærkninger til de enkelte lovparagraffer. Det handler også for os at se om det vigtige i at præcisere, at det ikke må udstødes

[Jytte Andersen]

medarbejdere i den offentlige sektor som følge af dette forslag. Og dette synspunkt vedrører ikke blot bemærkningerne, det er et synspunkt, der også skal krystallisere sig i en lovtekst.

Hvis arbejdsministeren ikke er helt klar over det nu, ville det måske være en god idé at indkalde til overvejelser om, hvordan disse bemærkninger skal se ud. Som sagt er arbejdsministeren nødt til herfra at tage afstand fra formuleringerne vedrørende transportudgifter.

Poul Nødgaard (FP):

Jeg skal kun lige her til afslutning bringe et ganske kort citat fra statsministerens åbningstale (Folketingstidende 1991-92, sp. 12) og høre, om Socialdemokratiet kan være enig med Fremskridtspartiet i, »at arbejdsmarkedet i langt højere grad end nu må bidrage til finansieringen af dagpengeudgifterne, og at statens andel af finansieringen bør falde tilsvarende. På den måde sikres det, at parterne får et større ansvar for at sikre beskæftigelsen og der vil komme flere i arbejde. Men de penge, det offentlige sparer ved dagpengeomlægningen, skal ikke benyttes til øgede offentlige udgifter, de skal komme borgerne og virksomhederne til gode. Derfor skal besparelsen reserveres til lettelser af skatter og afgifter, så vi undgår en forringelse af konkurrenceevnen...«

Duetoft (CD):

Jeg vil takke arbejdsministeren for markeringen af, at der er to forskellige grundsynspunkter vedrørende dette forslag, og for at der ikke skal være nogen misforståelse, vil jeg gerne ønske arbejdsministeren held og lykke, for jeg håber da bestemt, at arbejdsministeren har ret i, at det vil føre til flere private jobtilbud.

Vi tror ikke på det, men vi håber det, for det er da fuldstændig rigtigt, at der er mere stabilitet i dem, og der er mere fremtidsudsigt i det. Jeg vil bare ikke tages til indtægt for, at vi ikke ønsker skiftet, men vi tror bare ikke, at dette er det rigtige instrument, men lykkes det for ministeren, skal vi være de første til at råbe hurra.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Så vidt jeg forstod på fru Jytte Andersen, er de dele af de almindelige bemærkninger, som der er problemer med, følgende linier:

»Forskellen mellem aflønningen i arbejdstilbudet og dagpengeniveauet skal kompensere

for de ekstra omkostninger, der er forbundet med at være i arbejde, som f.eks. transportomkostninger.«

Jeg har taget til efterretning, at Socialdemokratiet ikke bryder sig om den formulering. Jeg skal også erkende, at hvis man læser det, kan man opfatte det som noget meget kontant og håndfast. Det har ikke været hensigten. Hensigten har blot været at sige noget om, at der nu engang er udgifter ved at være på arbejde, og at det derfor er en naturlig ting, at den aflønning, man får, ligger på et højere niveau end selve dagpengeniveauet, hvad det jo vitterlig også kommer til at gøre.

Her er vi igen inde i en situation, hvor vi kan have forskellige motiver, have forskellige opfattelser. Vi er enige om, hvad der skal gennemføres, men jeg har selvfølgelig til hensigt at tage højde for det synspunkt, som er fremført fra Socialdemokratiet, nemlig at man hverken vil have lod eller del i de linier.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 146:

Forslag til lov om ændring af lov om individuel boligstøtte. (Stramning af arealnorm).

Af boligministeren (Svend Erik Hovmand). (Fremsat 6/12 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lissa Mathiasen (S):

Det foreliggende lovforslag er jo en del af finanslovaftalen for 1992 mellem Socialdemo-